

הערכה חלופית לתלמידים עולים ולתלמידים תושבים חוזרים בחטיבה העליונה

מסמך זה מצטרף לחוזר מנכ"ל בנושא: "התכנית הלאומית ללמידה משמעותית – החטיבה העליונה: ארגון הלימודים ותעודות הסיום", אשר מבהיר את הדרישות מתלמידים במדינת ישראל במסגרת ההערכה הבית ספרית, את מרכיב ההרחבה וההעמקה ואת פרקי הבחירה (לבחירת המורה/ בית-הספר), המהווים כ-30% מהיקף החומר, ואשר יוערכו בהערכה בית ספרית מגוונת.

קישור

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/EtsMedorim/3/3-1/HoraotKeva/K-2014-7-4-9-1-47.htm>

בחטיבות העליונות בארץ לומדים תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים אשר מגיעים מרקע שונה. שונות זו גורמת לאתגרים רבים כגון: קושי במעבר הבין תרבותי, רכישת השפה העברית אשר מהווה שפה שנייה בעבורם, הסתגלות לדפוסי למידה חדשים והשלמת פערים בכל מקצועות הלימוד שנלמדו אחרת בארצות המוצא. לפיכך חשוב לאפשר לתלמידים אלה דרכי הערכה מותאמות.

המדיניות ללמידה משמעותית מבקשת להתאים את הלמידה ללומד: לגילו, למינו, לתרבותו, לכישוריו ולנטיות לבו, ומניחה כי חוויית הלמידה המשמעותית תבוא לידי ביטוי בדרכים שונות אצל אנשים שונים. מכאן נובעת החשיבות הערכית והפדגוגית להתאים את הלמידה ואת ההערכה ללומד שמגיע ממדינה אחרת ושדובר שפת אם אחרת.

חשוב להבהיר שלצורך קבלת תעודת בגרות ישראלית, יש לעמוד בכלל אירועי ההערכה החיצוניים ואירועי ההערכה הבית ספריים הפנימיים. אין אפשרות להמיר את ההערכה הבית ספרית בהערכה אחרת. לגבי פרוט ההתאמות בבחינות חיצוניות לתלמידים עולים ותושבים חוזרים יש לפעול על פי חוזר מנכ"ל עה/2א':

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/EtsMedorim/4/4-3/HoraotKeva/K-2014-2-1-4-3-37.htm>

הצעות למטלות בהערכה חלופית בית ספרית:

- כתיבת עבודת חקר
- כתיבת עבודה עיונית
- הכנת תלקיט עבודות / פורטפוליו
- מטלת ביצוע קבוצתית – כתיבת עבודה קבוצתית, משחקי תפקידים, הפקת הצגה בנושא מסוים, עריכת דיון קבוצתי בסגנון דיבייט, הכנת סיור לימודי שחברי הקבוצה מדריכים אותו
- למידה מבוססת פרויקטים PBL

- משימות לימודיות במעבדה
- הכנת תוצר - משחק, דגם, כרזה, פוסטר, תערוכה
- הכנת הרצאה, מצגת או מיצג, ראיון
- בחינות מתוקשבות, בחינות שטח

מורי בית הספר יתאימו כל מטלה לתלמידים עולים ולתלמידים תושבים חוזרים בכפוף לנושאים ולאפשרויות שמציע מפמ"ר המקצוע. ניתן ליצור קשר עם מדריכי העולים של המפמ"רים במקצועות החובה (מצ"ב רשימה).

המלצות לבחירת הערכה חלופית לתלמידים עולים ולתלמידים תושבים חוזרים:

- **מטלת הערכה** – חשוב לבחור משימה שבה הכשירות הלשונית בשפה העברית אינה מהווה מכשול בהערכה וכן להתייחס לחזקות של התלמידים שיכולות לפצות על החסך השפתי.
- **בחירת נושאים** – מומלץ לבחור נושאים רלוונטיים לתרבות המוצא או לבחור נושאים המקרבים את התלמידים העולים והתושבים החוזרים לחברה הישראלית.
- **הערכה בקבוצה** - בהערכה חלופית קבוצתית מומלץ לשלב את התלמיד העולה/תושב חוזר עם קבוצת תלמידים ילידי הארץ או להצמיד לו חונך מלווה מטעם הקבוצה וכך לאפשר לו לתרום את חלקו בהתאם לכשירותו הלשונית בשפה העברית. מומלץ לבחור נושאים שבהם לתלמיד העולה/תושב חוזר יש יתרון דבר שיכול להעצימו.